

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > יום כיפור 005 טהרת יו-כ ותכליתה תשסח

יום כיפור 005 טהרת יו-כ ותכליתה תשסח

רגע אחד של טהרה

נמצאים לפני היום הקדוש, יום כיפור.

יום הכיפורים הוא זמן של טהרה, כמו שנאמר: "לפני ה' תטהרו", וכדברי חז"ל הנודעים בשלהי מסכת יומא: "אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, מי מטהר אתכם - אביכם שבשמים, שנאמר: 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ואומר: 'מקוה ישראל ה'" מה מקוה מטהר את הטמאים - אף הקב"ה מטהר את ישראל".

נתבונן מעט בדברים.

האדמו"ר מקוצק זיע"א היה אומר, שאע"פ שבכל התורה כולה נאמר דין של רובו ככולו, אבל במקוה אין דין של רובו ככולו.

מדוע?

כי במקום שישנו דין לעשות דבר, ניתן להגדיר שרובו ככולו, אבל במקוה שהדין שיהיה כולו בתוך המים - כאן לא שייך דין רובו ככולו, כי עד כמה שאומרים שהדין הוא כולו - הרי שכשישנו רק רוב, חסר בעצם הדין "כולו".

זו ההגדרה, ונתבונן בעומקם של דברים.

מבואר כאן בדברי הקוצק'ר, שבדין טהרת המקוה במשל, אפילו אם חוט שיערה אחת של האדם נמצאת בחוץ, הוא אינו נטהר, וא"כ גם בנמשל של "אף הקב"ה מטהר את ישראל", אם חסרה נקודה אחת של טהרה - חסר בטהרת יום הכיפורים.

ודאי שפשוטם של דברים קשה טובא. הרי גם אם אדם מתקן עצמו, ודאי שאינו מסוגל לתקן עצמו לגמרי. אפילו על משה רבינו נאמר: "לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות" (רש"י במדבר לא, כא).

ברור, אם כן, שאין הכוונה שאדם יתקן את עצמו לגמרי. אין כזה דבר בבריאה. כולנו נבראים, ברי חסרונות.

מה, אם כן, כוונת הדברים שבכדי שתהיה לאדם טהרה עליו כביכול 'להכניס' את כולו לתוך טהרת הקב"ה? איזה 'כולו' יוכל להכניס? את כל המעשים, את כל המידות, את כל המחשבות? הרי זה פשוט שאי אפשר. מה כן?

גם במשל, כאשר האדם נכנס למקוה, כמו שמוכיחים ומבואר, הטהרה אינה בשעה שהוא נמצא בתוכה אלא בשעה שיוצא ממנה.

והרי פשוט הדבר שאדם לא נמצא תמיד בתוך המים, אלא באיזשהו שלב יוצא מהם. הכניסה אינה כניסה קבועה. אדרבה, אם ייכנס באופן קבוע לתוך המים - אין למעשה שם טהרה. רק עד כמה שהוא נכנס ויוצא - יש בו דין של טהרה; "אשריך כלים שנכנסת בטהרה ויצאת בטהרה" (סוף מסכת כלים). מוכרח שתהא יציאה. לא שייך שהאדם יחיה בעולם שכולו יום כפור. אין כזה עולם.

מה כן?

כמו במשל שטבילה לרגע קט בלבד מספיקה, העיקר שברגע זה יהיה כולו בתוך המים - כך ביו"כ על האדם להגיע לרגע אחד של חיי אמת, ומרגע אחד זה הוא יונק את הטהרה.

אין תביעה על האדם שיחיה כל השנה כמו ביו"כ. חמשת העינויים שנאסרו ביו"כ - במוצאי יו"כ הותרו. אם כן, גם מדינא אנו רואים שאין חיוב להישאר במדרגת יו"כ, וה"ה בנקודה הפנימית ודאי שאי אפשר להישאר במדרגת יו"כ כל השנה.

במוצאי יו"כ עוברים לעולם המעשה, כפי שהובא בפוסקים שיש להתחיל מיד לבנות את הסוכה. והרי לכולנו ברור שמדרגת האדם בשעה שהוא בונה את הסוכה אינה אותה מדרגה שהוא נמצא בה בתפילת נעילה.

מה כן מוטל עלינו?

ביו"כ עלינו להשיג נקודה אחת שהיא תהיה בבחינת כניסה למקוה, וכמו שבמשל הגשמי לדינא אדם נכנס למקוה טמא ויוצא ממנו טהור - כך גם בנמשל, אם האדם משיג נקודה אחת, הוא מקבל טהרה בנפש, ומכוחה הוא ממשיך לכל השנה, מיום כיפורים זה עד יום כיפורים הבעל"ט.

ה"לפני מי" - עצם הטהרה!

מהי אותה נקודה?

המשל ברור: "מה מקוה מטהר את הטמאים". והנמשל - "אף הקב"ה מטהר את ישראל". לכאורה טהרה זו עניינה - חרטה, וידוי וקבלה לעתיד. ישנו חיוב לעשות תשובה, ואדם העושה תשובה זוכה ל"זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".

אך הרי לשון חז"ל היא: "לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם". מה כוונת הדברים "לפני מי אתם מטהרים"? האם זו שאלה של מקום, היכן האדם נמצא, לפני מי? פשוט שלא!

ה"לפני מי" אינו נקודה חיצונית, אלא הוא עצם המציאות של הטהרה.

כי הנה בעצם יש להתבונן, מהי הטהרה המיוחדת ביום כיפור יותר מאשר כל יום? הרי תשובה מועילה בכל השנה כולה, וא"כ מהי נקודת התשובה המיוחדת ליו"כ יותר מכל יום אחר בשנה?

התשובה היא: בכל השנה כולה חסר ב"לפני מי", ונקודת התשובה של יו"כ היא ה"לפני מי אתם מטהרים".

מהו ה"לפני מי" של יום כיפור?

"עוונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין ה' אלוהיכם" (ישעיהו נט, ב), ישנה בעולם מציאות של הבדלה בין הנברא לבוראו. ביו"כ "עיצומו של יום מכפר", מצד סגולת הזמן אין עוונות, כולם דומים למלאכים, לובשים לבן. אם זוכה האדם לקבל את הנקודה הפנימית של היום, שהיא נקודה שאין בה חטא - הרי שהמחיצה בינו לבין אביו שבשמים שוב אינה קיימת, ומעתה באפשרותו להרגיש את בוראו בלבד באמת!

הרי מה שאדם אינו מרגיש את השי"ת בלבד כל השנה נובע מחמת שתי סיבות: או מחמת העוונות רח"ל או מחמת שהוא מחובר לחומר, אף בדברים שאינם אסורים בגדרי תורה ממש, אבל על זה נאמרה מצוה כללית של "קדושים תהיו" - פרושים תהיו, כדברי הרמב"ן הנודעים בריש פרשת קדושים.

ביום כיפור מוסרות שתי המחיצות. מחיצת החומר מוסרת ע"י חמשת העינויים. כשאדם מתענה אין לו חיבור לחומר, ומחיצת העוונות מוסרת ע"י ה"עיצומו של יום מכפר". עד כמה שעיצומו של יום מכפר הרי שאין עוונות, ונמצא ששתי המחיצות אינן, ובמצב הזה ודאי ירגיש האדם את השי"ת בלבד.

אלא מאי? שאמנם זוהי סגולת הזמן; כשם שישנה שבת קדש, פסח, שבועות וסוכות - כך יש את יום הכיפורים, אך עדיין לא בהכרח שאדם באמת מרגיש את הדברים.

סגולת הזמן עניינה שהזמן מאיר יותר ומקרר את הדברים לאדם, אבל ברור שיכולה לעבור על האדם שבת קדש ולא ירגיש מאומה מבואו ועד צאתו. הוא יכול לעבור גם שלושה רגלים ולא לקבל מהם כלום, לא להרגיש שום התקדמות בעבודתו

וכך, באותה מדה, עלול להיות שביו"כ אדם לא ירגיש את הבורא בלבו למרות סגולת היום. על אף שבדאי עיצומו של יום מכפר, אבל האדם בנפשו אינו מרגיש זאת.

יומו של הקב"ה - הסרת המחיצות

העינויים וכפרת העוונות שביום זה אינם תכלית לעצמם, אלא היכי תמצי להגיע להכרת הבורא בלב.

"סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו". מפני מה מבקשים אנו מחילה? הרי אין חיוב לבקש סליחה. יש חרטה ויש וידוי ויש קבלה לעתיד. אין מצוה לבקש שהקב"ה יסלח.

אבל כמו שכתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ראשון אות מב), אפשר שהאדם נמחלו לו עוונותיו, אבל אין לו נשיאות חן אצל בורא העולם: "כי יתכן להיות העוון נסלח ונפדה מן היסורים ומכל גזרה, ואין לה' חפץ בו, ומנחה לא ירצה מידו, ותאוות הצדיקים מן ההצלחות להפק רצון מהשם ושיחפוץ בהם".

עומק הדברים: הבקשה למחילת עוונות אינה רק היכי תמצי לזכך את הגוף ולהינצל מן היסורים - בעולם הזה או בגיהנום. הרי ישנה תכלית לבריאה. יכול להיות שאדם לא עבר אפילו עבירה אחת בחייו, ועדיין הוא רחוק בתכלית הריחוק מתכלית הבריאה.

הקב"ה ברא בריאה כדי שהנבראים יהיו קרובים אליו. העוונות הם סוג אחד של הבדלה, והחומר גם הוא סוג של הבדלה. אבל יכול להיות שאדם אינו שקוע כל כך בחומר, וגם אינו שקוע בענין העבירות רח"ל, אבל הוא חי מלומדה, הוא לא מחפש את השי"ת.

העוונות והחומר הם מחיצה מבלדת ולכן אדם שיש עבירות בידו או שהוא דבוק בחומר, גם אם יחפש את השי"ת לא ימצאנו, כי העבירות והחומר מפסיקים בינו לבין אביו שבשמים.

מחילת העוונות וחמשת העינויים של יום כיפור הם היכי תמצי לאדם להגיע לנקודה הפנימית של היום שהיא: "לפני מי אתם מטהרים", להגיע להכרה חושית בלב במציאות השי"ת.

אבל איך אדם יכול להגיע לזה? הרי יש לו מחיצה של חומר, יש לו מחיצה של עוונות? לכן קבע הקב"ה יום אחד בשנה: "ימים יוצרו ולו אחד - זה יום הכפורים לישראל" (אליהו רבה פרשה א).

בחז"ל כתוב שיו"כ הוא "יומו של הקב"ה". ולכאורה מה כוונת הדברים, וכי כל הימים אינם של הקב"ה? בכל יום ויום עובדים את הקב"ה. מה, אם כן, הכוונה שיו"כ הוא יומו של הקב"ה?

זהו יום שמצד עצמו האדם יכול להרגיש את הקב"ה, יום של הקב"ה עבורנו. בכל השנה כולה יש לנו מחיצה של חומר ומחיצה של עוונות. אפילו אם אדם יעשה תענית, אבל עדיין יכול להיות שיהיו לו עוונות. ביו"כ נתן לנו הקב"ה יום שאין בו חומר ואין בו עוונות. זהו "יומו של הקב"ה", יום שהאדם צריך להגיע להכרה חושית במציאות השי"ת בלב.

לא שכל השנה לא צריך לעבוד את העבודה הזו, אבל ביו"כ סגולת הזמן נותנת לאדם לחוש את השי"ת בלבו.

בקשת המחילה - אמצעי ולא מטרה

כל אדם מכין את עצמו ליום הקדוש. הוא מקבל על עצמו חרטה, וידוי וקבלה על העתיד, כל אחד כפי כוחו. אבל מה כוונתו, לשם מה הוא מבקש סליחה ומחילה?

האדם השטחי חושב על ה"זכרנו לחיים טובים", ולפעמים מחשבתו נתונה כבר ל"חתמנו בספר חיים טובים", בספר פרנסה וכלכלה, הוא רוצה שתהיה לו שנה טובה ומתוקה. אלא שידוע לו שהעבירות שבידו עלולות לגרום לכך שלא יחתם בספרם של צדיקים גמורים, לכן הוא מבקש מהקב"ה שימחל לו עוונותיו, ומאחר ו"במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד", בודאי יכתב בספרם של צדיקים.

אך לא זו האמת. הקב"ה נתן לנו יום אחד בשנה בכדי שנוכל להרגיש את מציאות ה' בלב, ומשם ואילך נבין מהי עבודתנו כל השנה.

"טעמו וראו כי טוב ה'". כאשר האדם אינו זוכה ל"טעמו וראו", קשה שיימשך אחר השי"ת "כברזל אחר אבן השואבת" (כלשון הרמח"ל בתחילת המסילת ישרים). הוא לא מרגיש זאת ועליו רק להאמין. מי מאיתנו יכול להגיע למדרגה שהאמונה אצלו היא כמו הרגשה. ישנם יחידים כאלו, אבל על דרך כלל מה שהאדם מרגיש - פועל אצלו יותר, ומה שהוא מאמין - פועל פחות.

הקב"ה נתן לנו יום אחד בשנה, בו הוא מסלק את המחיצות בכדי שנוכל להרגיש אותו, וא"כ ההכנה הנדרשת מהאדם ליום קדוש זה היא ראשית לקבל על עצמו חמשה עיניים בכדי לקיים את המצות עשה דאורייתא של תשובה - חרטה, וידוי וקבלה לעתיד, אבל התכלית של המצוות הללו היא להגיע להרגשה של מציאות ה'!

אדם מצפה ומייחל לאורו של יום כיפור. איזה אור הוא רוצה להוציא מיום נשגב זה?

אם אדם מצפה רק למחילת עוונות, הרי שימחלו לו את העוונות, אבל כמו שכותב הרבינו יונה שהזכרנו, את התכלית של היום הוא איבד, כי מעולם הוא לא חיפש אותה. "יגעת ומצאת" אבל צריך שהאדם יתייגע לחפש. אם הוא יתייגע לחפש מחילת עוונות, יתפלל מעומק לבו ויבכה לקב"ה על כך, הקב"ה ימלא משאלות לבו וימחל לו, אבל מה יצא לו ממחילה זו?

אם אדם יודע מהי תכליתו של היום, הוא מבקש על המחילה והוא מבקש גם על התכלית של המחילה. הוא מבין שכל זמן שהוא דבוק בחומר ויש לו עוונות הוא לא יכול להרגיש את הקב"ה, אבל הוא מבין שסילוק החומר וסילוק העוונות הם שלב אחד בלבד, אך לא זה עיצומו של יום.

אילו תכלית היום היתה רק מחילת עוונות, מדוע צריך מהלך של "לפני מי אתם מטהרים"? שהקב"ה יאמר לכולם: "סלחתי", והכל היה נמחל. לשם מה צריך את ה"לפני מי אתם מטהרים"?

כתוב כאן שהטהרה היא דוקא "לפני ה'". למה? כי אילו תכלית הטהרה היתה טהרה לעצמה, אכן לא היה לכך שום קשר ל"לפני ה'". חפץ שהוא טהור מדינא ולא חלה בו טומאה, כגון שלא הוכשר לקבל טומאה או הוכשר ולא קיבל טומאה, או לא ירד לכלל שם טומאה, כלי עץ וכדומה - זו איננה טהרה של "לפני ה'".

ישנו מהלך של "לפני ה' תטהרו" כי זו לא הטהרה שאנחנו מכירים בגדרי הטהרה הפשוטים של הלכות טומאה וטהרה. זוהי טהרה כהיכי תמצי לסילוק המחיצה, וכאשר ישנו סילוק מחיצה - האדם מגיע להכרה במציאות השי"ת בלב.

"אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם"

זו איננה שאלה רק של הסתכלות על היום הקדוש, יום כיפור הבעל"ט. זו שאלה בשורש איך האדם מביט על כל דבר בעולם.

אם האדם מביט על כל נקודה לעצמה; על התורה לעצמה, על המצוות לעצמן ועל התפילה לעצמה - כשמגיע יום כיפור הוא מביט גם על יום זה כיום סליחה ומחילת עוונות. לא נראה לו שיש לכך קשר לעסק התורה, ואם הוא קצת יותר מעמיק - כתוב בפסוק: "ולרשע אמר אלקים מה לך ולספר חוקי" (תהלים נ, טז), ממילא הוא מבין שלאדם רשע חסר בסגולת התורה, וכאשר יהיה טהור תהיה לו יותר סגולה זו.

אבל האמת היא שכל החיים זו מציאות אחת. "הרוצה שיחכים ידרים, שמנורה בדרום" (בבא בתרא כה ע"ב), ומנורה הרי עשויה מקשה אחת.

והרי אמרו חז"ל (במדבר רבה טו, ד): "נתקשה משה במעשה המנורה יותר מכל כלי המשכן, עד שהראהו הקב"ה באצבע". למה הראה לו הקב"ה?

כי אם האדם רוצה להגיע למהלך של חטיבה אחת, של מקשה אחת - אם לא יגלה את הקב"ה בתוך עבודתו - לא יגיע לכך, כי בנבראים אין מציאות של אחד. משה רבינו יכל לעשות מנורה של פרקים, אבל מנורה של מקשה אחת - נתקשה בעשייתה. מדוע? מפני שלא היה מספיק חכם? הרי היתה לו דעת של כל התורה כולה. מדוע, אם כן, נתקשה בעשיית המנורה?

כי האדם מצד עצמו, בלי גילוי של השי"ת, הוא בבחינת חכמה של פרקים, לא חכמה של מקשה אחת. אין כזה דבר בבריאה. אדם וחוה - שני אנשים, קין והבל - עוד שניים. כולם נפרדים. אלא ששייכת אחדות, אבל זו אחדות בתוך הנפרדות. אין מציאות שהאדם יוכל לבנות חיים של מקשה אחת.

איך בכל אופן יכולים אנו להשיג את התורה הקדושה?

"הרוצה שיחכים ידרים, שמנורה בדרום". כל הנרות פונים אל הנר האמצעי, כי באמת הכל הוא במהלך של אחד. אם עצם מציאות האדם היא בבחינה של פרקים, איך יוכל להשיג את התורה?

"הרוצה להחכים ידרים" זו לא שאלה להיכן הוא מכוון את רגליו. זו שאלה של תפיסת הלב, האם הוא באמת מכוון אל המנורה.

אבל המנורה הרי אינה יכולה להיעשות בידי אדם. ואמנם למשה רבינו הקב"ה התגלה והראה לו איך עושים את המנורה, אבל איך אנו נעשה זאת? להיכן עלינו לכוון את עצמנו?

תשובה לדבר: אם הקב"ה לא התגלה לאדם - באמת חסר לו בכיוון אל המנורה. מי שהקב"ה התגלה אצלו - תורתו היא תורה של אחדות, בבחינת המנורה, וכאשר היא תורה של אחדות הרי שהוא מביט על כל החיים כחטיבה אחת; "אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם" (ברכות ו ע"א). כל המציאות של הכלל ישראל היא לגלות את אחדות השי"ת בלבם.

קבלת התורה - רק לאחר טהרת יו"כ

והנה ירדת משה רבינו עם הלוחות השניות היתה למחרת יו"כ, אחרי שזכו כלל ישראל לכפרה וטהרה.

מדוע? האם היה זה במיקרה? בודאי שלא. לוחות שניות באו לאחר חטא העגל, וכל זמן שהיה חטא בעולם, לא היה שייך שתהיה תורה בעולם.

ולכאורה מדוע לא שייך שתהיה תורה בעולם? הרי רואים אנו אנשים העוסקים בתורה מבוקר עד לילה, ואפילו מוציאים ספרים, חידושי תורה נפלאים, וידוע שהם מדברים לשון הרע ועוברים עוד עבירות. לשם מה נצרך, אפוא, שלוחות שניות יהיו קשורות ליום כיפור?

התשובה היא: ודאי שחיצוניות של תורה יכולה להיות אצל האדם, אבל המציאות האמיתית של מקשה אחת - היא לא יכולה להיות אצל אדם שלא התגלה לו הקב"ה בלב. ממילא רק אחרי יו"כ שהוא יום מחילה וכפרה, ניתן לזכות לתורה באמת.

אדם הרואה את ה"אחד" בכל דבר, הוא רואה את התורה כמקשה אחת, ככלי ליחידו של עולם להתגלותו בלב - כשמגיע יו"כ הוא מבין שכל מציאות היום היא לגלות את יחידו של עולם בלב. חמשת העינויים הם בטהרה כי היכי תמצי להסרת המסכים ולגילוי השי"ת בלב.

אבל אם תורתו של האדם היא תורה לעצמה, תורה של פרקים, ללא גילוי השי"ת בלב - הרי שגם המועדים בעיניו הם מועדים של פרקים. לדידו ראש השנה הוא יום הדין, יו"כ - יום כפרת עוונות, סוכות - זמן שמחתנו, ושמיני עצרת מהלך נוסף. אלו הם ארבעה מועדים שאין כל שייכות ביניהם.

כאשר האדם חי עם הכרה שתכלית חייו היא לגלות את השי"ת בלב, הרי שהראש השנה שלו הוא היכי תמצי לגלות את השי"ת בבחינה של ראש השנה, ויו"כ שלו גם הוא נועד לגלות את השי"ת בלב. אבל להסתכלות זו מגיע האדם רק כאשר הסתכלותו על כל החיים היא כהיכי תמצי לגילוי השי"ת.

ההכנה הראויה

כל דבר צריך הכנה. "הזמנה מילתא היא". מהי ההכנה הנדרשת מהאדם לקראת הימים הנוראים?

ראשית כל עליו לרכוש לעצמו הסתכלות ברורה, בבחינת "סוף מעשה במחשבה תחילה", לדעת לאיזו נקודה בדיוק הוא שואף להגיע.

מה האדם בדיוק רוצה להוציא מיו"כ?

התשובה היא: שאלה זו יש לשאול הרבה קודם - לא מה הוא רוצה להוציא מיו"כ, אלא מה הוא רוצה להוציא מא' אלול, מט"ו אלול, מד' תשרי ומה' בתשרי. מה אז הוא רוצה?

אם בה' ו' בתשרי הוא רוצה משהו אחד, וביו"כ הוא פתאום רוצה משהו שני - זהו מצב של אדם המנסה לעלות למעלה שאינו אוחז בה, והוא עלול ח"ו ליפול למטה. "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם ה'" (עובדיה א,

ד). למה? כי הוא לא שם, זו איננה מדרגתו האמיתית.

אי אפשר להתייחס ליו"כ בתור יום אחד בשנה המנותק מכל הימים, ולנסות להחיות אותו. עלינו להבין שהחיים כולם הם היכי תמצוי לגלות את השי"ת בלב.

"אחכה לו" - לקב"ה

"אחכה לו בכל יום שיבוא". אדם יכול לחכות לביאת משיח, אך לקב"ה הוא איננו מחכה.

אבל באמת מהו משיח? - "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיהו יא, ט). משיח רק יגלה את השי"ת.

מדוע מצוים אנו לחכות למשיח בכל יום? האם בכדי שיגאל אותנו מהצרות, שיביא לנו בריאות ופרנסה? בודאי שלא זו הנקודה. לשם כך לא צריכים משיח, יבוא איזה בעל מופת ויפתור את הבעיות...

משיח בא בכדי לגלות את השי"ת בלב כל אדם. הציפייה שלנו היא לאור הפנימי שמשיח יביא.

איזה אור פנימי הוא יביא?

"כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם" (ירמיהו לא, לג), שתהיה ידיעת ה' ברורה ופשוטה בלב האדם. כמו שהיו שלושת ימי הכנה לפני מתן תורה, בהם ציפו בני ישראל שהקב"ה יתגלה עליהם - כך ישנה עבודה בכל יום: "אחכה לו בכל יום שיבוא". למי? לאור האמיתי שהשי"ת יתגלה בלב.

אם האדם מחכה בכל יום להתגלות השי"ת בלב, אלא שסוף כל סוף יש לו מחיצות; הוא מחובר לחומר ויש לו גם רח"ל עוונות - כשמגיע יו"כ ויש סילוק של המחיצות, הרי שה"אחכה לו" יכול להתגלות אצלו, כי סגולת היום לתת לאדם דבר שבעצם הוא למעלה ממדרגתו. אבל כדי לקבלו נדרשת ממנו השתוקקות.

אם האדם משתוקק לקבל את הדבר - יקבלו. אם לא - הדבר לא יגיע אליו.

כמו בחיוב עונה שיש לה זמן, אבל אם היא משתוקקת חייב לפוקדה - כך לענייננו, אם זוהי מדרגת האדם, הוא אכן בן עליה גדול - באמת יש לו שייכות להשי"ת כל השנה. אבל אם לא זו מדרגתו, הרי שרק אם הוא בגדר משתוקק יש חיוב לפוקדו, הקב"ה בא ומתגלה אצלו.

כנסת ישראל ובורא עולם הם בבחינת חתן וכלה. כל זה כאשר אדם הוא בעל מדרגה, חי כל השנה עם השי"ת, אבל אם לא - כאשר האדם הוא בבחינת "אחכה לו בכל יום שיבוא", כשמגיע יו"כ, אף שאינו במדרגה להגיע להשראת השכינה בלב, יזכה להרגיש את הבורא עולם בלב.

הרי זו תכלית הבריאה. הקב"ה הוציאנו ממצרים, נתן לנו את התורה, אך היתה זו התגלות לזמן והיא הסתלקה. לא זו היתה התכלית אלא: "ובנה לנו את הבחירה". מהו בית הבחירה? "ושכנתי בתוכם - בתוך כל אחד ואחד". תכלית הכל היא השראת השכינה בלב כל אחד ואחד להיות מרכבה אליו יתברך שמו, והיינו שאדם ירגיש את השי"ת בתוך לבו.

כאשר האדם מגיע להכרה ברורה שזו תכלית החיים, והוא יודע שעדיין לא השיגה, ממילא הוא מעורר את עצמו למהלך של "אחכה לו בכל יום שיבוא", ואז כשמגיע ראש השנה הוא מחפש איך משיגים מיום זה קרבת ה', וגם כשמגיע יו"כ זו שאיפתו להשיג מהיום הקדוש - קרבת ה'.

אבל לא רק בימים אלו. גם כשמגיע ב' תשרי, ב' חשון וב' כסלו, הוא מחפש את אותו דבר, אלא שסגולת הזמן היא לתת לאדם דבר שהוא למעלה מהשגתו.

"אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו... ותתן לנו". כוונת הדברים, כי באמת הימים הללו הם למעלה ממדרגתנו, אלא שמאהבת הבורא אותנו הוא מתגלה אלינו בבחינת מועד, למעלה ממדרגתנו. "מועד" מלשון התוועדות של ישראל עם אביהם שבשמים.

ימים שהם ראש לכל השנה

צריך שיהיה מהלך חיים ברור מאוד, ללא קשר דוקא לראש השנה וליום כיפור.

כולם יודעים שהימים הללו בעז"ה יעברו לטובה, ואנחנו נחזור לימי השגרה, ומה נעשה אז? הרי אז לא תתקיים שיחת התעוררות לקראת יו"כ... הרי כולם יודעים שהימים הללו יגיעו. מה הפתרון?

אם האדם מבין מה הם החיים, הרי שהראש השנה והיו"כ שלו הם בעצם חוליות בשרשרת של מהלך כל השנה כולה. הם בבחינת ראש לשנה, ומה שיש בראש יש בכל האיברים כולם. החיות מגיעה מהמוח אל כל האיברים כולם.

בימים הללו צריכים לקבל תפיסה אמיתית על כל החיים כולם, להבין שהקב"ה ברא נבראים, וביחוד את ישראל עם קדשו, והכל במטרה אחת בלבד: "שנאמין באלקינו ונודה אליו שהוא בראנו, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין לא-ל עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו", כדברי הרמב"ן הנודעים בסוף פרשת בא.

האם באמת כאשר האדם יודע שאין תכלית אחרת ליצירה, על כך הוא חושב מהבוקר עד הלילה? יתכן בהחלט שהמילים הללו מודפסות בחומשים בפירוש הרמב"ן, אבל את חיי היומיום האדם חי לגמרי אחרת.

ההכנה לראש השנה ויו"כ היא בעצם להבין את המציאות האמיתית של החיים בכללותם. להבין שהקב"ה ברחמיו נתן לנו את עשרת הימים הללו כדי שגם אם במשך כל השנה חטאנו ועוונו וממילא איבדנו את התכלית, לקראת השנה החדשה ניתנת לנו ההזדמנות לפתוח דף חדש.

אבל מהו אותו הדף החדש, מה רצוננו שיהיה כתוב בו? "ונסלח לכל עדת ישראל"? אם זו השאיפה, הרי שגם בשנה הבאה נצטרך לעוד "ונסלח"...

על הדף החדש צריך להיות כתוב: "ואני קרבת אלקים לי טוב!" איך? ע"י תורה, ע"י מצוות, ע"י זכירת האמונה בתמידיות, ע"י דיבור פשוט עם השי"ת כל היום, כדבר איש אל רעהו (כלשון החזו"א).

"לפני מי אתם מטהרים", זהו עצם היום. אם התכלית היתה כפרת עוונות, הרי ש"זרקתי" לבד היה מספיק. "זרקתי" פירושו: האדם נמצא במקום אחד, הקב"ה כביכול נמצא בשמים, והוא יזרוק מן השמים מים עד הארץ.

אבל לא זו התכלית. התכלית היא: "לפני מי אתם מטהרים". "לפני מי" כלומר שכל עצמותה של הטהרה היא לפני ה'. עד כמה שהיא לא "לפני מי" חסר בעצם הטהרה, כי חסר את תכליתה.

במילות התפילה גנוז עומק

סגולת היום היא לתת לבן אדם כח לשנות את תפיסת החיים שלו, ונתבונן מה כוונת הדברים.

הרי מורגלים אנו על דרך כלל לחשוב אחרת, ובעצם לא לחשוב כלל, וסגולת היום היא לטהר את הלב, אבל גם את המוח. לטהר את הלב שלא ירצה דברים חיצוניים אלא את התורה הק', את העבודה, את השי"ת, ולטהר את המחשבה כלומר לזכות לקבל תפיסה פנימית לחיים.

מהי הנקודה העיקרית שאדם צריך לבקש ביו"כ? מחילת עוונות? תשובה החלטית: לא! על אף שבדאי זה הנוסח, אבל כל דברי חז"ל הם פנימיים.

משל למה הדבר דומה, 'בעל הבית' לומד דף גמרא ואינו רואה שום סברא ושום הגיון בדברים. אם יאמרו לו שעל השורה הזו שלמד נכתבו כבר מאתיים עמודים, לא יבין מה כבר יש לכתוב. אבל כל אחד מאיתנו מבין, שהמילים הכתובות בגמרא גונזות בתוכן עומק לפנים מעומק, ומי שאינו מבין זאת אין זאת אלא משום היותו עם הארץ.

גם לענייננו, מה שמוזכר לאורך כל נוסח התפילה ענין בקשת הסליחה והמחילה זו סוגיא בעיון, אלא שאנחנו קוראים זאת כמו שקוראים פרק תהלים, וגם אם מכוונים - מכוונים בפשוטם של המילים.

כשם שבלימוד הגמרא יש עיון - כך גם במילות התפילה גנוז עומק ויש ללומדה בעיון.

ראשית, אם כן, על האדם להבין שנקודת היום אינה מחילת עוונות. מחילת העוונות היא רק היכי תמצי להגיע לקרבת ה' ע"י הסרת המחיצות.

ההכנה המעשית ליום הקדוש

נתבונן באופן מעשי, מהי ההכנה הנדרשת ליום הקדוש.

ראשית יש להגיע להכרה ברורה מהי תכלית החיים בכללות, ולאחר מכן להגיע להכרה ברורה מהי תכלית היום.

לאחר שברור לאדם מהי תכלית היום, וגם ברור לו מה הם המונעים ממנו להגיע לתכלית, הוא מבקש מהש"ת: אנא, סלק ממני את המחיצות וגלה לי את הנקודה הפנימית. גלה לי את התורה שירדה ביו"כ, תורה שאין בה עוון, ואז תהיה זו תורה שבכוחה לדבק אותי אליך יתברך, כי אם זו תורה שלאחר חטא העגל כפשוטו - היא לא תדבק אותי אליך יתברך.

כלומר, הכרה ברורה מהי התכלית, מה הם האמצעים, ובקשה על האמצעים בכדי להגיע לתכלית.

לאדם יש הרבה זמן ביום כיפור לדבר עם הקב"ה. באפשרותו להאריך בתפילת שמונה-עשרה. בראש השנה ישנה בעיה, צריכים לשמוע את התקיעות, אבל ביו"כ ב"ה אפשר להאריך רבות. יש לרשותנו יום שלם לעמוד ולדבר עם הש"ת.

על מה לבקש?

רבש"ע, ראשית כל תטהר לי את המוחין שאבין את תכלית החיים, ולאחר מכן פתח לבי בתורתך. איזו תורה? תורה שתביא אותי אליך, תורה שיורדת היום לעולם, תורה שאין בה חטא, שאין בה מחיצה, שאזכה להיות קרוב אליך באמת.

דרכים שונות לתכלית אחת

תוקפם של דברים: גם אם היינו נמצאים היום לפני חנוכה, פורים או פסח - היינו מדברים את אותם דברים.

כשם בחנוכה האדם נושם אויר, בפורים אדם נושם את אותו אויר, וכך גם בפסח, בשבועות וביום הכיפורים, כי הדבר שהוא עצם החיים אינו משתנה מיום ליום, אלא שיש בן אדם הנושם אויר דרך האף, ויש ל"ע אדם חולה שנצרך לכל מיני כלים בכדי שיוכל לנשום - כך עבודתנו במשך כל ימות השנה אחת היא, אלא שהקב"ה נתן לנו מועדים כדי שגם עם כל המחלות שלנו נוכל להגיע לקירבה הזו.

הקב"ה נתן לנו שנה שלימה עם מועדים בכדי שנגיע לאותה נקודה. איך? ישנם הרבה שבילים, אך דומה הדבר לפתחים שהיו באוהלו של אברהם אבינו מארבעת צדדיו, שזה שנכנס מהפתח האחד וזה שנכנס מהפתח השני הגיעו בדיוק לאותו מקום, לתוך האוהל פנימה.

כל ראש השנה וכל יום כיפור, ובלשון אחרת - כל השנה כולה, מביאים רק לדבר אחד: להכרת הבורא בלב האדם, להרגשה של מציאות ה' בלב!!

אם נבין את הדברים הללו, הרי שבעז"ה השנה החדשה תיראה אצלנו לגמרי אחרת. יהיה ברור לנו מראשית שנה ועד אחריתה מה מחפשים, מה רוצים, מה הם המונעים מאיתנו להגיע אל התכלית הנכספת ומה הם הכלים להשיגה. המונעים הם החומריות, העבירות והמלומדה, והכלים להשגתה הם תורה, מצוות, תפילה ואמונה.

אך הכל צריך שיהיה מכוון אל התכלית הנרצית, להגיע אל השלימות האמיתית ולהיות דבוקים בבורא יתברך שמו כל הימים.

- [\[יום כיפור\] 1](#)

Featured Image Text:

טהרת יו-כ ותכליתה

Show featured image:

Source: <https://bilvavi.net/shiur/יום-כיפור-005-טהרת-יו-כ-ותכליתה-תשסח>

Links

[1] <https://bilvavi.net/yomkippur>